

ELŐFIZETÉS:

Egész évre... 12 kor.
Fél évre... 6 kor.
Negyed évre... 3 kor.

*

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 50 fillér.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
60 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomdájában fogadtatnak
el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fill.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fill.

A vidékről.

Zombor, 1900. július hó.

Immár tülön-tul sok nálunk a mindent a fővárosba központosítani akaró törekvés. Évtizedek óta ez volt a kormányzati elv, hogy mindent Budapestre kell vinni és ha lehetett volna bizonyára a fumei mólót is odaépítik és a pusztaszeri emlékszóbot is a városligetbe teszik.

A kormányzat minden ágánál és az élet minden formájában megnyilatkozott ez az igyekezet. Nyomában a főváros rohamosan, szinte természetellenesen fejlődött, a mely aztán időnkint meg is hozza neki a bajait.

A vidék (budapesti szempontból az egész ország, mely a Rákoson és Gellérthegyen túl van, csak „vidék”) ezt a törekvést minden panasz nélkül nézte és minden utógondolat nélkül örült neki. A főváros hatalmas fejlődésének olyan őszinte örömmel senki sem örült, mint a vidék. A vidéki embernek, a ki ritkán látogat a fővárosba, nagyot dobott a szive valahányszor beleérkezett és szeretettel szemlélte nagy arányokban való kibontakozását.

De idővel, bármint örült is neki, látnia kellett, hogy ez a sok központosítás mégis csak az ő rovására megy. Látnia kellett, hogy elhanyagolták, érdekeit figyelembe nem vették. A vidék utóbb ebbe annyira belegyőződött, hogy ő meg van halva, hogy el is aludt szerencsésen.

A ki ébren volt, már nem gondolt többé azzal a tiszta örömmel, mint azelőtt, a fővárosra. Tudatára jött, hogy közteher viseléséért nem részesül rekompenciákban. Az állam a jövedelméből csak a legszükségesebbet adta vissza a vidéknek, sok esetben még azokat sem.

Ez volt a politikája és a budapesti ember is, elég rosszul, olyan észjárását folytatott ennek a nyomán, hogy Budapestet tartotta mindennek és a róla lefityegő országrészeket semminek. Nála a „vidék” fogalma alda oda költözött minden, a mi kicsinyes, ostoba és neveléses. Fölfogásában óriási távolság van N. N. ur és N. N. ur között, mert előbbi csak valahol a vidéken törvényszéki elnök, utóbbi ellenben „fővárosi ügyvéd”. Aligha nem több neki egy budapesti házmaster, mint egy vidéki polgármester. Szuverén megvetéssel néz el az ország felett és ha látogatásával a vidéket megtisztelti, mindent kicsinyel és fumigál és nem jut eszébe, hogy voltaképp a vidék tartotta térdenállva azt a kengyelt, a melynél fogva az erre igen magas paripára felülhetett.

Minden vidéken lakó ember ismeri ezt a tónust, a mely annyira ragadós, hogy a vidékről fölkerült egyetemi golya is, mikor első éve leteltével hazatér, már szintén ott ül a tizenhatszoros markos lovon.

A központi sajtó sem bírta magát emancipálni az igazságtalan fölfogás alul. Tulnet a jogos csipkelődés határain és addig figurázta derűre-borúra a vidéki jámbor embert, hogy az már utóbb félve mert a maga kicsinységének tudatában Budapestre menni és legmagyarabb ünnepünkről, a Szent Jobb körülhordozásáról szinte egészen elmaradt.

Budapest talán nem jól választotta ezt a szerepet. Elvégre ő sem tökéletes. A városrészek, a hol nem értik meg magyarul az embert, az utcahosszat való cégtáblák, a melyeken nem találni magyar nevet, még hagyjanak fenn némi kívánni valót sok más egyebekkel együtt. A gondos anya szerepe jobban illett volna neki, mint ez a mindent fumigáló lenézés és nincs mit tagadni rajta, hogy a fővárosiasság örökös fölhánytorgatása a vidékkel szemben már jó idő óta untatja az embert.

A főváros már elég nagy, szép és hatalmas lett. Továbbfejlődéséhez most már maga is megadhatja az anyagot és nem kell erre a célra, mint évtizedeken át történt, mindent elvonnai a vidéktől. A vidék, már az a vidék, a mely a budapesti vámon kívül fekszik, fölébredt és beleunván a kissé sokáig tartó lenézésébe, kezdi óhajtani a maga jogait.

Nem teszi rosszul. Nagy és komoly politika

van abban, hogy ma, a midőn az ország fővárosa az ország minden erejéből támogatva odáig haladt, hogy ma már a világvárosok sorába jutott, itt az ideje törődni az elhanyagolt vidékkel és erős fókuszokat kell teremteni az országba.

A vidékre ránehezülő fővárosi előítéletnek, a mely szerint már eleve nem számíthat semmi vidéki mozgalom vagy jelenség arra, hogy a helyi érdeken túlmenőleg erő kifejtéseinek országos fontosságot tulajdonítsanak.

Pedig azóta, hogy Budapesten megtermett és meg is izmosodott az erős centrum, sok minden megváltozott a vidéken. A vasuti hálózat kiépítése folytán a távolság és helyi jelleg megszűnt az országban. Nemcsak Budapesthez jutott közelebb a vidék, hanem a vidéki városok is közeledtek egymáshoz. És elvérvén a centralizációnak, különösen kulturailag azt a magas fokát, melyen ma Budapest áll, komoly szükségét érezzük különösen ipari téren most már az okszerű decentralizációnak.

Budapest most az ország szive, mely szabályozza a vér keringését, hovatovább azonban beállhat a veszedelem, hogy az ország szivéből az ország nyúgja lehet, mely magába szív minden nedvet és sorvasztja a vidéket.

Kulturailag — ugyszólván — megszűnt a különbség a főváros és vidék között. A vidéki intelligencia sem kevésbé intelligens, mint a budapesti, sőt vannak, a kik a vidéki intelligencia tanultságát a budapesti fölé helyezik.

Foglalkozás dolgában is a vidék megszűnt falu lenni, mert a nagyobb magyar városoknak elég jelentékeny az ipara is, a kereskedelme is, sőt ha megszűnnék az előítélet, mely nagyobb dolognak tartja a budapesti provenienciát és valami alsórangú dolognak a vidéki terméket, még sokkal fejlettebb is lehetne.

Gazdaságilag, szociálpolitikailag pedig egyenesen parancsoló szükség az iparnak az ország széles területére való szétültetése. Budapest gyár-ipara elterjedt már azt a stádiumot, a mikor az ipar kérdése beleütközik a telekspekulációba. Most a fővárosban már a telek maga kerül anynyiba, a mennyiért a vidéken az egész gyár felépíthető. A mellett pedig még kereskedelmileg is kedvezőtlően a központi termelés, mert a nyers anyagot is ide kell szállítani és mivel a fogyasztó közönség nagyobb része vidéken van, a kész árut ismét szállítási költséggel kell terhelni.

Ezért tartjuk igen becsesnek a Hegedűs Sándor terveit és törekvéseit, a melyek az iparfejlesztést a vidéken keresik.

A magyar ipar a magyar vidéknek való, a termelést decentralizálni kell a nyers anyag elosztása szerint, mert az a leggazdaságosabb produkció, a mely az anyagot ott dolgozza fel, a hol terem.

Azon kívül a munkához való jogot is praktikussá kell tenni és a vidéket megszabadítani a kényszerű parasztjellegtől. Legyen a munkásosztály is közelében az édes anyaföldnek és szabadítsa meg ezt a szükkebléségtől, ő maga pedig simulhasson közelebb a nemzeti érzéshez. A nemzetköziség járványa, mely ipari munkásaink körében egyre terjed, ugyancsak hathatós ellensúlyozást találna egy vidéki magyar munkásosztály keletkezésében, mely ipari téren dolgozik, de a föld népének az elméjével gondolkodik és szívével érez.

A modern Magyarország egész képének alakulása, karakterének gyökeres megváltozása jár a gazdasági produkciónak a vidéken való decentralizációjával. Ugy látjuk a hazai iparpartolásának eszményével kapcsolatban erős propagálásra szorult a vidéki iparnak fejlesztése és népszerűsítése is. Az olyan kiállítás, milyen a bajai volt, minden vidéki központnak kellene rendezni, hogy ezzel nemcsak a maga ipari készségről tegyen tanúságot, hanem a fogyasztást is tájékoztassa, figyelmét termékeire irányítva, versenyképességét beigazolja és egyben a vállalkozás kedvét is fölkeltse.

Mert tessék elhinni, akármilyen közös legyen is a vámterület és bármilyen tolazkodó is a

bécsi vigéc, a belföldi produkció, különösen a maga vidéki körében óriási előnyben lehet az osztrák versenyzővel szemben. Magyar iparvállalatokba fektetett tőke igen gyümölcsöző tud lenni, ha kellő életrealitással, tájékozottsággal és realitással igazi produkcióra fektetik be.

Meg kell tehát törni az előítéletet, mely a vidéki proveniencia inferioritását vallja és Budapest nem veszít majd vele, ha egy iparilag fejlett országnak lesz iparilag fejlett központja.

Felhívás a bácskai hölgyekhez.

Mióta a világ, minden elkövetett és minden el nem követett nagy tettnek oka nő volt. Ilyenformán fejezi ki Jókai a nők szerepét a történelemben.

De nemcsak okozója, sugalmazója lehet a nő a nagy tetteknek, hanem kezdeményezője is végrehajtója is. Hazánk történelmének lapjain mindenütt találunk női alakokkal, kiknek nevét a legnagyobb csudálattal, a leghálásabb kegyelettel említi az utókor.

A jelen élet társadalmi és közművelődési mozgalmában is mindenütt megtalálják a nő szép, nemes munkakörét.

A jótékonyagnak legáltalánosabb forrása a női sziv. A művészetek virágzását nagyrészt a női lélek fénye-melege ápolja, fejleszti.

A tudományoknak, az iparnak, a kereskedelemnek nemcsak lelkes pártolója, hanem tevékeny munkása is a nő.

A nők lelkes pártolását, tevékeny működését kéri a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat is, midőn munkakörét a néprajznak szélesebb körű művelésével a néprajzi tárgyak összegyűjtésével kibővíteni óhajtja.

Már eddig is négy nőtagja van történelmi társulatunknak. Üdvözöljük őket, mint példaadókat! S óhajtva reméljük, hogy az ő példájukat minél többen követni fogják. A nők példája aztán buzdítani, vonzani fogja a férfiakat is, s így e felhívás, mely a bácskai hölgyekhez van intézve, bizonyosan visszhangra talál minden tudománykedvelő szívében.

A Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat vármegyénk történelmi múltjának és jelenének megismerésén és megismertetésén fáradozik. A történelemnek egyik kiegészítő része a néprajz (ethnographia), mely a nép külső és belső, anyagi és szellemi életének jelenségeit tanulmányozza, ismerteti. Erre nézve első sorban össze kell gyűjtetünk mindent, ami vármegyénk népének életében, vagy életére vonatkozólag jellemző. A gyűjtés eredményeit a történelmi társulat már szépen fejlődő muzeumban helyezi el s évkönyveiben ismertetni fogja.

A gyűjtésnek nem könnyű, de nem is érdektelen munkájában kérjük leginkább a bácskai nők lelkes közreműködését.

Sietni kell a gyűjtéssel.

A nép jellemző vonásai a gyors közlekedés, a könnyű érintkezés, a divat rohamos terjedése, a gyár-ipar fejlődése folytán szemlátomást kopnak, eléggé nem sajnálható módon veszendőbe, feledésbe mennek. Csak két példát említtünk. Már igen sok helyütt kivetkőztette a népet jellemző, nemzeti viseletből az uri divat magmólása. A néplelek is alig érzi szükségét, hogy dalt teremjen. A gyárilag készített s vasári uton elárusított *műdalokkal* (?) elégíti ki szükségletét s a falusi nép munkaközében már *operette árúkat* énekel.

A gyom így nyomja el, így öli ki mindenütt az illatos virágot.

Meg kell mentetünk, ami még megmenthető!

A gyűjtés módozataira nézve szolgáljanak irányadóul az alábbi utasítások.

A néprajzi gyűjtés tárgyai:

1. A ruházat és a hozzá tartozó díszítések.

Férfi-, különösen pedig *nőruha darabok* a fejreválótól a harisnyáig, a csatig, a gombig. Minden tárgynál vidékenként meg kell jelölni a viselőnek korát, állapotát, vallását és az egyéb körülményeket (évszak, ünnepek stb.), melyek a viseletben különbséget állapítanak meg. A figyelemnek ki kell terjednie a leánysecsemő, a gyermekleány, a hajadon, a menyasszony, a fiatal menyecske, az idősebb férjes nő, az özvegy és az öreg asszony, valamint a megegyező koru és állapotú férfi ruházatának minden egyes részére, a tárgy anyagára, céljára, használatának alkalmára; a különböző ünnepeken s más alkalmakkor szokásos színekre (gyász stb.); a különböző díszítésekre, minők: a kivarrások, himzések, horgolások, szóttesek, varrottások, szalagok. Néhol valamely ruhadarab vagy díszítés alkalmazásában (pl. a fejreválós felkötésében stb.) bizonyos jellemző mód divatos.

Különös figyelemmel kell lenni mindenütt a népviselet ama tárgyaira, melyek már nem divatosak, melyeket az öregek viseltek valaha, de a melyek még valahol a *láda* vagy *almárium fenekén*, mint kegyelet emlékek, fenn maradtak, vagy épen már minden kegyelet nélkül a *padláson* bolmi értéktelenség tartott lim-lom között találhatók csak. Az ilyeneknek, a mennyire lehet, meg kell jelölni, hogy körülbelül hány évvel ez előtt, milyen életkoru, milyen állapotú emberek használták.

A mely tárgyaknak pedig már csupán csak az emléke van meg a nép között, azokról szájbagyomány útján kell följegyezni a megmenthető adatokat.

Hogy a tárgy iránt való lelkesedéssel, szorgalmas, kitartó munkával mily eredményt lehet elérni e téren, arra nézve csak Szmik Antal, volt zombori, jelenleg pécsi főmérnöknek nagybecsű néprajzi (különösen ruházati) gyűjteményét említem, melyet Zomborban, sőt a megyében is sokan ismertek s melynek kiválóbb darabjait érdekes előadás keretében a tudós gyűjtő a „szabad lyceumi” előadások alkalmával Zomborban, a városbáza nagytermében újabb bemutatta. (Az érdekes előadás egész terjedelmében megjelent a „Bácska” 1900. évi április 13. számában.)

2. A szobaberendezés.

Ide tartoznak: a szobában levő használati tárgyak és diszitmények (régie család képek); zarak, rezesek, régibb fajtájú, fúrfangos használatu kulcsok; a világitásra használt kezdetleges eszközök; az edények, vagyis az evésre-ivásra s az étel-ital készítésére szolgáló tárgyak; a különféle mérő-eszközök (rovás), a mennyiben népies eredetűek, vagy használatuk módjában van valami jellemző.

A szoba-berendezés tárgyainál a főbb tulajdonságok mellett igen fontos a tárgy állandó helyének tüzetes megjelölése is.

3. A kézmunka szerszámjai;

a nők és férfiak munkaeszközei.

E csoport nagy változatosságú és számú tárgyai közül különösen a régi, kezdetleges eszközök, a nép háziipari foglalkozásához valók (rokka stb.), vagy azok értékesek, melyeket maga a nép készít, vagy sajátosságos módon alkalmaz.

4. A földmívelés, szőlőtermelés, ipar, valamint a közlekedés népies tárgyai.

Az eke, borona, kocsis stb. részeinek, — az iparosok szerszámainak elnevezései különösen nyelvi szempontból rendkívül fontosak. Becsesek a kulacsok, kobakok, lopók, — a kocsis, ló és csónakfelszerelések.

5. A vadászati, halászati, a pásztorélet eszközei.

A hazai halászati s egyéb ősfoglalkozási eszközöknek majdnem teljes gyűjteményét bírjuk már Hermann Ottó, európai hírnű tudósunk buzgalmából, mely gyűjtemény a budapesti néprajzi muzeumban van állandóan berendezve. Az ezredéves országos kiállítás alkalmával méltó figyelmet keltett, s jelenleg a párisi világiállításon vonja magára a szaktudósok figyelmét.

A vármegyénk területén használt s még most is használatban levő e nemű tárgyakból milyen érdekes gyűjteményt lehetne összeállítani saját muzeumunk számára! Gyűjtésük össze a vadászati és halászati népies eszközeit a hozzájuk tartozó szerelvényeket, a régi módú puskákat, tiszókat, kardokat; a pásztorok kunyhó berendezését, kirtjét, sipját, botját, faragványait! Elrejtett zugokban, kamrában, padláson, az eresz alatt keressük fel őket!

6. Végül a *vegyesek* csoportjába tartoznak: a tűzi és dohányzószerek, acél-kova, dohányzacskó, pipák, bur-nótszelencék; — a zene szerszámok; a játékok s más mulatságra szolgáló eszközök (lapdázó eszközök, titkos összeállítású láncok, fiókok stb.); a jósló, gyógyító, bűvölő szerek és eszközök; a gyűrűk (pecsétygyűrűk), drágaságtartók, olvasók, ereklyék, botok, különös faragványok, melyek az ugynevezett falusi „ezermester”-ek kezéből kerülnek ki.)*

E nagyon is változatos utasítás szerint a *néprajzi* gyűjtés tisztán csak a *népi eredetű* tárgyakra vonatkozzék.

A „nép”-en azonban nem pusztán a „paraszti” népet (tisztelt e névnek!), valamint a „népi eredetű”-n sem egyedül azt kell érteni, a mi a nép készítménye! A merőben *műipari* készítmények, az egészen „modern” dolgok azonban — természetesen — a gyűjtésből kimaradnak, mivel rajtuk, bennük valami faji vagy nemzeti jellemző tulajdonság alig található.

A nép *szellemi életére* vonatkozó adatok gyűjtésénél a következőkre kell kiterjednie a figyelemnek:

1. Néphittészet.

Történeteket tárgyaló epikai dalok (balladák, románok s rokoneműek), lírai dalok (szerelmi dalok, katonai, pásztor, betyár-dalok, tréfás és gunydalok, bordalok és mulató gajdosok stb.); verses levelek, táncszók, lakodalmi versek, dajkarimek, kiolvasó versikék (gyermekjátékoknál), játék-rigmusok, verses talányok, közmondások, mesék, történeti és helyi mondák, Krisztus-mondák (Krisztus és szt. Péter földönjárásáról).

2. Népszokások,

születés, keresztelés, házasság, halál, temetkezés, ünnepek alkalmával (újévi köszöntők, három királyok, farsangi és húshagyói szokások, Balázs- és Gergely-járók, husvéti és pünkösdi játékok, szent-ivánnapi tűzgrás, lucázás, betlehemes játékok, regös énekek, névnap-köszöntések stb.); népmulatságok (határjárás, aratás, szüret, kukoricafosztás és törés, disznótor, fonóka, kalácsa, tánc, táncjátékok, gyermekjátékok, házszentelések stb.), továbbá hagyományos szokások a joggyakorlat teréről (népies kormányzat, igazságszolgáltatás, eskü, örökösödés, birtoklás stb.).

3. Néphit,

s a belőle folyó cselekedetek: babonák és babonás szertartások (születés, házasság, betegeskedés, haláleset, temetkezés, továbbá egyes napok, pl. szt. Györgynap, karácsony, Sylvester, újév stb. alkalmából), ráolvasások, varázsigék, varázseszközök, kuruzsló gyakorlatok; a szellemi lények (ördögök, boszorkányok, garabonciások, lidérek, tündérek stb.) felől való hit, továbbá a természet jelenségeinek népies magyarázatai, pl. a világ keletkezéséről, a vízvönöről, hegyekről, vizekről, napról, holdról, csillagokról, villámlásról, dörgésről, szivárványról; káromkodások, esküdözések; mythikus tartalmu elnevezések különösen növényeknél, állatoknál s természeti jelenségeknél.**)

A lejegyzés helye, a lejegyző neve, s azon személyé, a kitől megtudtuk, hallottuk a dolgot, mindig megjelölendő. Nagyban emeli az efajta gyűjtések értékét, ha a gyűjtő a dallamokat is kottába szedi, lejegyzi.

Mindezen gyűjtések első sorban a bácskai tárgyakra, a bácskai nép élet jelenségeire terjedjenek ki, vagy azokra, melyek Bácskára vonatkozással vannak.

*)**) Ez utasítások, esetéki változással, a Magyarországi Néprajzi Társaság felhívásából valók.

Az érdeklődőknek részletesebb utasítással szolgál, s bármilyen tudakozódásra készséggel felel a vármegyei történelmi társulat *titkársága*, Zomborban, s a gyűjtések is oda címezve küldendők.

Trencsény Károly.

Ujdonságok.

Személyi hír. Kövess Lipót ezredes, a 23-ik gyalogezred parancsnoka, tegnap este városunkba érkezett és csapatszemetelt tartott.

Hivatalvizsgálat. Ringhoffer Lajos kir. törvénytörvényes elnök Ujvidekről három napot Ó-Becsén töltött a járásbíróság ügymenetének megvizsgálására. Az elnök megelégedésének adott kifejezést és különösen dicséretileg szölt a teilekőnyvi osztály mintaszere vezetéseéről.

A szent korona és a kereszténység jubileuma. A magyar kereszténység kilencszázados évfordulója, illetőleg a jubileumi szent év alkalmából az ünnepeket rendező országos bizottság azt is tervezi, hogy a magyar szent koronát augusztus tizenötödiktől, Nagy-Boldogasszony napjától huszadikáig, Szent István napjáig közszemlére állítsák ki. A terv szerint a kitétel nagy fényvel történik a Mátyás-templomban az ország nagyjainak jelenlétében; maga Vaszary kecskeméti végzi majd a szertartást s a szent koronához a vidékről zárandoklást rendeznek. Mivel azonban az összes koronázási mükincseket a budai királyi palota egy befalozott helyén őrzik és a kitételhez a király, valamint a kormány beleegyezése szükséges, az illetékes egyházi hatóság megindította a tárgyalást a kormányval a szent korona kitételének megengedése iránt.

Uj községi jegyző. Bács-Madarason tegnap folyt le a községi jegyzőválasztás. Megválasztottak: Vidákovits Miklós Tatabáza községi érdemes jegyzőjét.

Iparos és tanonciskolai ülés. Az iparos és kereskedő tanonciskolai felügyelő bizottság vasárnap, azaz folyó hó 1-én jött össze tanító-választógyűlésre. A miniszteri rendelet értelmében az iparos és kereskedő tanonciskola igazgatóját és tanítóit a felügyelő bizottság a kir. tanfelügyelő vagy megbízottjának elnökle alatt tartandó választógyűlésen három-három évi időtartamra alkalmazza. A választás megejtése céljából nagyszámú Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő ur pont 11 órakor lépett be a központi r. k. elemi fiúiskola tanácstermébe, hol az egybegyűlt tagok hatalmas dörgő éljenzéssel fogadták. Elfoglalván az elnöki széket, a jelenlevőket szívélyesen üdvözli, lendületes és eszmékben gazdag megnyitójában különösen az ipar és kereskedelem, a két ikertestvér fontosságáról megemlékezvén, ebből erős meggyőződésének adott méltó kifejezést, hogy a tanonciskola jövő iparunk és kereskedelmünk alapköve, a jövő ipar-állam felépítésének első kelleke; ezért — ugymond — a tanonciskolai tanítást nem szabad csak kényszer munkának, vagy hivatalos egyszerű teljesítésének tekintetünk. A tanításban az idealizmust össze kell kötni a lelkesedéssel s így a legnehezebb munka is könnyen eléri a sikert. Valóban csak így illy módon nevelhetünk a társadalomnak, a hazának művelt, jellemes, értelmes, erkölcsös, hazafias iparosokat, kik a tanonciskolában szerzett ismereteket haszonnal értékesíthetik saját üzleti ágnakban olyannyira, hogy minden körülmények között képesek lesznek iparunkat és kereskedelmünket felvirágoztatni s így saját jólétüknek és hazánk gazdagságának az alapját megvetni, tovább fejleszteni és biztosítani. Régi közmondás: „Milyen a tanító, olyan az iskola.” Ugy hiszem, ezen szavainak mélyebb magyarázatába belebocsátkoznom nem szükséges, az alól felment engem önből életbölcsésége. Mielőtt azonban a választási aktusba belennemnék, kötelességem tudomására hozni a bizottságnak, miszerint a választásoknál a törvény értelmében a tagok kétharmadának a jelenléte szükséges; miután pedig 22 választott tag közül csak 10 van jelen és miután a meghívó is tanúsága szerint egyes bizottsági tagoknak tudomásuk nem lehetett a választásról, mivel nem írták azt alá, ezen okoknál fogva a választást a mai ülésen megejteni nem lehet; azért most határozatilag kimondom, hogy a választás napját e hónapnak harmadik vasárnapjára tűzöm ki, mikor is a választás tekintet nélkül a tagok számára, meg fog ejtteni. És hogy azt formai hiba miatt megtámadni ne lehessen, minden egyes bizottsági taggal a meghívó iv aláírandó. Miután a kir. tanfelügyelő ur hivatalos kötelességének így eleget tevén, a tagok riadó éljenzése között hagyta el a választási termet.

Szoborleleplezés. Lapunk mult számában már hírt adtuk, hogy Palánkán mult vasárnap lélekemelő szép ünnepély folyt le. Palánka közsege Mezey Károly szobrárt leplezte le. Ezen tudósítás kiegészítésül még a következőket írja palánkai levelezőnk: Az ünnepélyt a dalárda által énekel Himnusz vezette be, mely után Csupor Gyula díszmagyarban lépett az emelvényre és költői ihlettségtől áthatott, szónoki fordulatokban gazdag, alakilag és tartalmilag egyaránt remek szónoklatban méltatta az elhunyt tevékeny munkásságát, fenkölt gondolkodásmódját, áldott jó szívét és vasakarát. Utána Bühler Róbert jegyző német nyelven előadott lendületes beszédben esetele Mezey Károly érdemeit, majd a beérkezett üdvözlő sürgönyök felolvasása után Klein Ferenc, a szoborbizottság elnöke átadta a szobort megörzés és gondozás végét a kaszinónak, melynek nevében dr. Jedlicska Béla kir. közjegyző, elnök a szobort átvette, mire a dalárda a Szózatot énekelte. A szobor, melyre a palánkai dalárda, az illok-palánkai gózkompártársaság, a palánkai polgári kaszinó s a palánkai önk. tüzoltók halakozorúkat tették le, a kaszinó előtti nagy virággy közepén kiemelkedő halmon 2 m. magas talapzaton áll és elhunynak sikerült hű mása. Egyszerű kis értelemezen e felírás áll: „Mezey” s a talapzat tövében, palmaág- és babérlombokkal díszített érepaizson e szavak olvashatók: „Elvélhetetlen érdemeinek elismerésépen emelték tisztelőid.” — A leleplezési ünnepélyt hangverseny, este pedig 150 terítékű bankett követte. Utóbbin természetesen a felköszöntök beláthatlan sora villanyozta fel a diszes férfi s női közönséget, melynek emlékezetébe az elhunyt neve, és szívébe Csupor Gyula szónoki műremekének mély hatású szavai vésődtek ki-törölhetetlenül.

Iskolai értesítő. A zombori állami főgimnázium XXVII-ik évi értesítője az 1899—1900. tanévről. Közéletesi Bodnár György kir. igazgató. Az értesítő örvendetes képet nyújt a virágzó intézetünkről. A 102 lapra terjedő diszes füzet bevezető cikkei a kegyeletnek

vannak szentelve. Kegeletes cikkben emlékszik meg Szól Sándor tanár Jeszenszky Dezsőről, ki a főgimnáziumnak erőssége volt, nagy sikerrel és áldással működött. A második kegeletes megemlékezés Malesevis Miklós tanár áldott emlékének van szentelve. A tömör művészi jellemrajz Costa János tanártól való. Az iskolai közlemények közt látjuk, hogy Bodnár György vezetése alatt 10 rendes, 4 helyettes tanár oktatta az ifjúságot. Ezenkívül 1 iskolaorvos, 4 hitoktató, 1 tornatanító és 3 rendkívüli tantárgyakat előadó tanár működött. Az értesítő kimutatása szerint az 1899—1900. évre összesen 354 tanuló iratkozott be. Ezekből vizsgálatot tett 334, kik vallás tekintetében így oszlottak meg: r. k. 194, g. k. 60, ev. r. 12, ev. ág. 8, izraelita 60. Anyanyelvre nézve volt 226 magyar, 74 szerb, 33 német, 1 dalmát. A tanulásban tett előmenetel most is olyan, mely a zombori főgimnázium régi jó hírének megfelel.

Tanulók felvétele a zombori felső kereskedelmi iskolába. A tanulók beiratása szabályszerűen csak szeptember hó 1., 3. és 4-én történik; tekintettel azonban arra, hogy az alsó és középső osztályba csak 40—40, a felsőbe pedig legfeljebb csak 39 tanuló vehető fel, az igazgatóság, a beiratási, könyvtári és értesítői díjaknak, összesen 7 koronának lefizetése mellett a tanulók felvételét már az iskolai nagy szűnetben is biztosíthatja. A felső kereskedelmi iskola három osztályból áll; az alsó (I.) osztályba oly tanulók vétetnek fel, akik a gimnázium, reál-, vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel végezték el. A felső (III.) osztály tanulói a tanév végén a vallás- és közoktatási és a kereskedelmi miniszterek biztosai jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek. A helybeli tanulók évi tandíja 40 korona, a vidékiek 60 korona, amely előleges félévi részletekben is lefizethető; ezenkívül fizetendő: beiratási díj fejében 4 korona, a német-francia nyelvi társalgási órákért, a tornász és vavas tanításáért félévénként összesen 6 korona, az ifjúsági könyvtárra 2 korona és az értesítőre 1 korona. Szegény sorsu, jeles tanulók teljes tandíjmentességben részesülnek és tankönyvekkel is ingyen láttatnak el. Minden egyébre nézve az igazgatóság írásbeli, vagy szóbeli megkeresésre készséggel ad felvilágosítást és szívesen ajánl vidéki szülőknek tisztességes családokat, amelyek tanulókat havi 32—60 koronáért teljes ellátásra elfogadnak. Zombor, 1900. évi július hó. — Az igazgatóság.

Munkanélküliség. A most megindult aratási munkálatoknál igen sok munkás van munka nélkül. Egyes közsegekben ijesztően nagy számban vannak a munka nélkül maradtak. Így például magában Bezdánban körülbelül háromszáz családos ember maradt az idén munka nélkül. Kenyér nélkül van azonkívül igen sok munkás Kurbaján, Tatabáza, Bikityen, B. Madarason, Melykuton, Jankovácon, Vaskuton és Garán. Ez az óriási munkanélküliség teljesen megmagyarázhatatlan, mert Madarason kívül az idén nem volt semmiféle szocialisztikus mozgalom. Bács-Madarason is azért nem írták sokan alá az aratási szerződést, mert a munkaadók nagyon alacsony munkadíjat ajánlottak fel.

Elhalasztott kamarai közgyűlés. A szabadkai ügyvédi kamara elnöke a szabadkai ügyvédi kamara választmányának megbízásából értesíti az ügyvédeket, hogy a nagymélt. igazságügyminiszter urnak 26827—1900. I. M. I.—a. n. a. kelt leirata folytán a mai napon tartott ülésében hozott határozatával az országos gyám- és nyugdíjintézet létesítése tárgyában f. évi július hó 8-ik napjára egybehívott rendkívüli közgyűlést elhalasztotta; egyszersmind a budapesti ügyvédi kamara által kidolgozott alapsabálytervezetet valamint a vonatkozó igazságügyminiszteri leiratot ki-nyomatni és a kamara minden egyes tagjával közölni rendelte abból a célból, hogy egy később egybehívandó közgyűlésig kamaránk minden egyes tagja tüzetesen tanulmányozhassa és arról észrevételeiket a választmányhoz előleges betérjeszthesse.

Apatini vöröskereszt-egylet. A magyar vöröskereszt apatini fiókja betérjeszti a központi igazgatósághoz az 1899. évi jelentését és számadását, ezekből a következő adatokat közöljük: A Decleva Béla kir. járásbíró elnökle alatt működő apatini fiókegylet, a melynek 3 alapító, 22 husz koronás, 94 két koronás rendes, 5 egy koronás rendkívüli, összesen 124 tagja és 3400 kor. 18 fillér vagyona volt, igen gyakorlati módon érvényesítette az egyesület egyik legmagasabb feladatát. Figyelembe véve ugyanis, hogy a közsegekben több oly teljesen szegény özvegy nő van, a kiknek férjük a boszniai hadjáratban esett el, 6 ágygyal és 600 korona költséggel egy szobát rendezett be a községi szegényházban, a hol első sorban a fent említett özvegyek találnak menedéket. A fiókegylet jegyzője: Róza Dezső közs. aljegyző és pénztárosa: Witzmann József.

Elítelt ügyvéd. Annak idején nagy port vert föl az az ügy, amelynek dr. Kalmár Antal bács-topolyai ügyvéd a szomorú hőse. Az ügyvéd tavaly télen egy bács-petrovoszellői földművestől 1500 forintos váltót kapott leszámlatásra s a váltót az ügyvéd saját kezébehez küfzetette, az 1500 forintot elsiikkasztotta. A földmives mikor már látta, hogy pénzét semmi módon sem kaphatja meg, bűnvádi feljelentést tett az ügyvéd ellen, akit titástét letartóztattak és vizsgálati fogságba vetettek. A büntügyben a szabadkai fenytölt törvényszék hozott első bírósági ítéletet. A végtárgyaláson beigazolást nyert a váltósiikkasztás vádja s e miatt a törvényszék, az enyhítő körülményekre való tekintettel, félévi börtönrre ítélte az ügyvédet. Dr. Kalmár Antal bűnpöre a napokban került a szegedi tábla ítélkezése alá. A tábla más-ként ítélkezett, mint a törvényszék, mert több súlyosító körülményt látott, mint enyhítő mozzanatot, az ügyvéd büntetését egy esztendei börtönrre felemelte. Különös súlyosító körülménnytl vette a tábla azt, hogy a meg-károított földmives, akit az ügyvéd egész életére nyomorlittá tett ez 1500 forint elsiikkasztásával, tizenegy gyermek édesapja.

Beszéda. Mohoról írják lapunknak: Az újvidéki szerb főgimnázium maturanais Ajdukovits Bojana, Nasztasits Bránka és Monits T. kisasszonyok közreműködésével szegénysorsu tanulóitársai segélyezésére Moholon a Szvetosavszki dóm dísztermében táncal egybekötött beszédát (hangverseny) rendeztek vasárnap. A szép célu hangversenyt melegen pártolta a moholi és adai közönség, úgy hogy a nagy, tágas terem zsufolóság megtelt előkelő közönséggel. Az érdekes ének és zeneszámok lejátszása után következett a tánc, melyben a négyest 80 pár táncolta. A szépen sikerült hangverseny 230 koronát jövedelmezett a szegénysorsu tanulók javára.

Műkedvelői előadás.

A „Zombori iparos ifjak önképző egyesülete“ folyó hó 8-án, vasárnap, a városi színházban, részben könyvtár-alapjára, részben munkanélküliek segélyezésére műkedvelői előadást rendez. Ez alkalommal színrekerült Tóth Ede „Falu rossza“ című népszínműve, a következő szereposztással: Feledi Gáspár, gazdag falusi földmívelő Repits Bálint. Lajos, Boriska, gyermeki Klement Ignác és Bogdán Juliska k. a. Bárti Terci, árva, Feledi Gáspár gyámsága alatt Kovalovszky Berta k. a. Gündör Sandor, szolgaleány Ujkéry Antal. Finum Rózi, menyecske Bogdán Teréz k. a. Csapó, gazdaember Gromilovits András. Tarisznyásné, Csapóné, Sulyokné, módos asszonyok Ujkéry Erzsike, Nagy Annuska és Lukits Amália k. a. Egy öreg paraszt Devits János. Megyei csendbíró Weil Miksa. Könyv, kántor-tanító Vits János. Gonosz Pista, baktér Kovalovszky István. Gonoszné Angyal Juliska k. a. Cserebogár Józsa, szőlőpásztor Bruder János. Cene, cigányprímás Jäger Ferenc. Ádus, vén cimbalmos Geiringer Mór. A „Makk betes“ korezmáros Rozenfeld Sándor. Józsa, bérés Róth Ferenc. Nép mindkét nemből. Vendégek. Cigányok. Történethely: Felső-Borsódvidéke. Idő: Jelenkor. Az első és második felvonás közt egy évi időköz. — Helyárak: Prosc. páholy 7 korona, páholy 6 korona, földszinti ülőhelyek 1 korona 20 fillér, karzati ülőhely 60 fillér, karzati állóhely 40 fillér. — Jegyek előre válthatók Kollár József ur könyvkereskedésében és előadás napján a pénztárnál. Felülvezetések közönséggel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este fél 8 órakor. Előadás után táncvigalom a „Fehér hajó“ szálló összes termeiben. A páholy és földszinti színházi jegyek a táncvigalomra is belépti jeggyel válthatók. A nagyérdemű közönség szívélyes pártfogását kérve, maradtunk halás tisztelettel a „Zombori ifjak önképző-egyesületé.“ — Megjegyeztük, hogy a szereplők lelkesen fogtak a nagy munkához, a nehéz színmű betanulásához. A próbak már hetek óta esténként szakadatlanul folynak és pedig oly szép sikerrel, hogy egy igazán élvezetes estére van kilátásunk. Derék iparos ifjuságunk eme szép vállalkozását közönségünk figyelmébe és pártfogásába ajánljuk. Az előadás alatt és a táncvigalom Herzenberger Sándor első cigányzenekara játszik.

Új kórház Baján. Törvényhatóságaink az utóbbi időben arra is gondot fordítanak, hogy a közegészség ügyét megfelelő módon rendezzék. Első sorban arra törekednek, hogy jóraváló kórházuk legyen. Baja városa már régebben elhatározta, hogy új kórházat épít, de eleinte csak kisebbet, ötven beteg számára valót akart építeni azonban a belügyminiszter felhívására rászánta magát, hogy nagyobb kórházat emel. Az építlet terveit Willmann János törvényhatósági tisztii főmérnök már elkészítette. A kórház három egyemeletes pavillónból fog állani nagy kert közepén. Százhusz elmebeteg és száz más beteg számára lesz hely. A régi kórház helyére építik, a melynek lerombolásához hamarosan hozzálatnak s lehetőleg még a nyár folyamán hozzáfognak az új kórház építéséhez.

Városi irodai szükségletek. Zombor szab. kir. város tanácsától vettük a következő hirdetményt. Zombor szab. kir. város tanácsa részéről közbírái tétetik, hogy az 1901. évi irodai szükségletek biztosítása tárgyában folyó évi július hó 25-én d. e. 10 órakor a városbani tanácsstermben szóbeli árjelítés fog tartatni, melyre az érdeklődők ezenel meghívattak. Ajánlattevők kötelesek a 3156 kor. 04 fillér kiküldési ár 10% át vagyis 316 koronát az árjelítés megkezdése előtt a küldöttség elnökénél készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokkal letenni. A szükséglet minősége és mennyiségére vonatkozó részletes kimutatás Latinovits Szaniszló tanácsnoknál, — a szállítandó tárgyak mintái pedig a városi számvevőségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A pörös tehén. A „Fehér Kereszt“ szabadkai fiókja és a szabadkai I. nőegylet által a városi erdőben a múlt hó 24-én tartott néppünnyepélyen a sorsolás alkalmával a 2975. számú sorsjegyre egy tehén nyeresmény esett. A szerencsés nyerő azonban nem akar jelentkezni, a mi nagy gondot okoz a rendezőségnek. A tehén teljes ellátásba adták addig, míg nem jelentkezik az igazi gazdája. Az „igazi“, mert hamis sorsjeggyel jelentkeztek már többben, kik között egy cigány is volt, aki tanukat is hozott magával, egy egész karaván cigányt, hogy ő nyerte meg a tehet. A rendezőség azonban nem adott hitelt a tanuk esküdjözeinek, hanem perre utasította a cigányt. A tehén tehát pör tárgyat fogja képezni. Addig is, míg a per befejeződik, a rendezőség f. hó 6-án a városbani mögötti téren elárvereztetni fogja és a befolyt összeget 3 évig kamatoztatja és azután az egylet tulajdonába megy át.

Pénzhamisítók. Pénzhamisítók bűnpörét tárgyalta a napokban a budapesti kir. ítélőtábla szűnési tanácsa. Mayer Adám tovarisovai kovácsmester 1895. év nyarán kétszázhusz forintért vásárolt egy önből készült, ezüstforintosok és koronák gyártásához való öntőmintát. Ezzel a mintával aztán Lux Péter vendéglős, Singer Dominik kerékgyártó, Gergely Péter és Gálya János földmívelők segítségével mintegy hetven darab ezüst forintot és koronát gyártott. A primitív hamisítványokat a pénzhamisító banda Krémer Antal molnár, Merchbeckert János napszámos, Hilbert Miklós bérkocsis és Weber Anna révén akarták forgalomba hozni, de rajtavestettek, mert valamennyiüket összefogdosta a csendőrség. A budapesti törvényszék Mayer Adámot, Lux Péter és Singer Dominikot pénzhamisítás büntette miatt hat évi fegyházra és Gergely Pétert három évi fegyházra ítélte. A királyi tábla a törvényszék ítéletét csak annyit változtatott, hogy Lux Péter büntetését 5 évre szállította le. Gergelyét ellenben négy évre emelte föl a többi helybenhagyta.

200 korona napidij. Egy vidéki járásbíró-ságnál történt meg ez a mulatságos eset. Egy tanuki-hallgatásnál azt a kérdést intézi a bíró a tanuhoz, hogy mennyi napidiját számít fel. A tanu nagy szerénységgel, nem kevesebbet számított fel, mint 200 koronát, hozzátevéen, hogy ő némelykor üzletében ennyit szokott keresni. A bíró erre kijelentette, hogy ő ezt elhiszi és e szerint is fogja megállapítani a napidiját, de a tanu legyen szives a jegyzőkönyvet aláírni, a melybe belesz véve, hogy 200 koronát keres naponként a szerencsés tanu, csakhogy azután átteszi az iratokat az pénzügyigazgatósághoz azzal, hogy itt egy kintű adóalap van. A tanu erre annyira meghökkent, hogy még csak az utiköltséget se merte felszámítani.

Pályázat a „Tanítók Házá“-ba. A Bács-Bodrogh vármegyei közönségi tanítóegyesület a következő pályázati hirdetményt teszi közzé:

Az Eötvös-alap (Országos Tanítói Segélyegyesület) folyó évi február hó 2-iki kelettel az összes tanügyi és napilapok útján is több ízben megjelent következő hirdetményt bocsátotta ki:

Pályázat a Tanítók Házába való felvétel tárgyában. Az „Eötvös-alap“ (Országos Tanítói Segélyegyesület) a „Ferenc József Tanítók Házában“ létesített internátusnak fizetéses egész vagy félfingyenes és alapítványi helyeire az 1900/1901-ik tanévre ezennel pályázatot hirdet.

Pályázhatnak ezen helyekre a budapesti tudomány-és műegyetemen vagy egyéb fő- és szakiskolákon tanuló tanítók, tanárok és tanügyi tereben működő egyének kiváló előmenetelű, példás magaviseletű fiai, a kik egy-szersmind az „Eötvös-alap“ (Országos Tanítói Segélyegyesületnek) rendes vagy rendkívüli tagjai s akik ezen kötelezettségüknek az alapszabályokban körülírt módok szerint mindenben megfeleltek.

Egész vagy félfingyenes helyekre csak vagyontalan, nehéz anyagi viszonyok között élő szülők gyermekei vehetők fel, de ezek is csak akkor, ha a főiskolai, szakiskolai vagy egyetemi tanulmányainak folytatásához szükséges előtanulmányaik legalább általános jó eredmény-nyel végeztek.

A főlveletrre folyamodók pályázati kérvényükhöz mellékelni tartoznak: 1. születési bizonyítványukat; 2. végzet tanulmányaikról és erkölcsi magaviseletükről szóló bizonyítványokat; 3. azt az okiratot, hogy a Tanítók Házába a főlvételt jogosan kérhetik; 4. vagyoni és családi viszonyaikról szóló hiteles és kimerítő bizonyítványt; 5. esetleg, ha a pályázó valamely alapítványi helyet óhajtott elfoglalni, az illető alapító ajánlólevelét.

Mindaddig, amíg jobb előmenetelű folyamodók vannak, ezeknek a felvételnél elsőbbség adatik. Egyenlő előmenetelű folyamodók közül az árva és a nagyobb számu családdal megáldott szülők gyermekei részesítetnek első sorban jótétben.

Alapítványal bíró egyesek, egyesületek, jogszemélyek ajánlattételükkel ezen elveket szintén figyelembe venni kötelesek, miért is az illető alapítványra pályázók összes okmányai az ajánlattal az „Eötvös-alap“ osztóbizottságának bemutatandók.

A Tanítók Házába felvételt nyert ifjak az egész tanéven át lakást, fűtést, világítást, felügyeletet és esetleges orvosi kezelést élveznek. Az egész fizetéses helyek ára havi 12 koronában, a félfizetéses helyek ára pedig havi 8 koronában állapított meg.

A hiánytalanul felszerelt kérvények az „Eötvös-alap“ (Országos Tanítói Segélyegyesület) elnökségéhez címezve 1900. év július hó 10-ig nyújthatók be Peres Sándor titkár urhoz (VIII., Szentkirályi utca 47. sz.). Az alapítványi helyekre pályázók kérvényeiket ugyancsak az Eötvös-alap elnökségéhez címezve az alapítványt tett egyesek, egyesületek, jogszemélyek útján, azok ajánlataival ellátva küldik be 1900. július 10-ig az „Eötvös-alap“ titkárhoz.

A kérvények felett 1900. augusztus hó 20-án az „Eötvös-alap“ osztóbizottsága határoz.

Kelt Budapesten, 1900. február hó 2-án. Az „Eötvös-alap“ (Országos Tanítói Segélyegyesület) nevében: Péterfy Sándor, elnök. Peres Sándor, titkár.

Mint hogy a vármegyei tanító-egyesület „Czifrusz Ferenc“ szobora név alatt ezen internátusban egész ingyenes alapítvány fölött rendelkezik, felhívja a vármegye területén működő s bármely fokozatu vagy viszonyu tanintézetbe tartozó óvó, néptanító, tanár vagy tanügyi tereben foglalkozókat, hogy az ajánlat elnyeréséért kérvényeiket legkésőbbben folyó évi július hó 15-ig alulírott elnökséghez terjesszék be.

Tájékoztatól megjegyeztetik, hogy azon esetben, ha valamely pályázó kérvényét teljes felszereléssel Budapestre a központba már felküldötte, elegendő, ha a megyei elnökséghez címzendő kérvényben egyszerűen hivatkozás történik.

Ha azonban a pályázati hirdetmény 1, 2, 3, 4, 5. pontjaiban megjelölt mellékletekkel felszerelendő kérvényt a megyei egyesülethez küldi be, megkívánatik, hogy az alaki felszerelés betartása mellett szerkesztendő kérvény legkésőbbben július hó 15-ig ide berterjesztessék.

Kelt Bezdánban, 1900. évi július hó 1-én. Molnár Ferenc, a vármegyei tanító-egyesület elnöke.

Zsidó menekültek. A Duna mentén lakó izraelita hitközségek elnökei június hó folyamán egymás után kapták a táviratokat, hogy egyik-másik hajóval menekültek Bács felé tömegesen szállítatnak a romániai menekültek, kik könyörögnek, hogy pénz- és élelmény-nyújtás által mentessék meg őket az éhenhalástól. Így június 30-án a Dunagőzhajózási társaság személyszállító hajóján 49 zsidó menekült utazott át, érintve Palánkát és Apatint is. A két községben a vezetők rövid pár percper partra szállottak, hiteles bizonyítványokkal igazolták magukat, s megbízható módon vázolták, hogy mennyit kell szenvedniük, mióta Romániában a zsidó üldözést is programjába vett új miniszterium a kormányra lépett és némi segélyért esedeztek, melylyel külföld, esetleg Argentína és Canada felé igyekeznek, hogy új hazában telepedjenek le. Pár forintot összegyűjtve, visszavonultak az induló hajóra, melynek fedélzetéről eltették egterverő hangon I. Ferenc Józsefet, a királyt, az adakozókat és valami háladalt énekelve utaztak tovább.

Mikor a huszonegy sem nyer. Szabadkán a VIII-ik körben, egyik korezmában szenvedélyesen huszonegyezett egy csapat legény. Fortuna istenasszonya kegyeltjét ezuttal Sebestyén Józsefnek hivaták, akinek nagy szerencseje volt. A tartós szerencsének az volt a fajtája, hogy Sebestyén elnyerte a legények pénzét. Az utolsó bank járta s ezt is a Sebestyén nyerte meg, kicapva a huszonegyet. Alig csapta azonban ki a huszonegyet, az egyik vesztés egy bottal bezúzta a fejét. Sebestyént a súlyos csapás a földre terítette, mialatt egészen elborította a vér. A mentők kötözték be, a tettes azonban elmenekült s így megint csak a rendőrségnek lesz dolga a nyomozással.

Kivíteli tilalom. A föllépett sertés járvány miatt a földmívelésügyi miniszterium a következő vármegyei községrek rendelte el a zárlatot: a bácsalmási járásban: Bács Almás, Mélykut, Rém; a bácskui járásban: Cserevenka; az ó-becsei járásban: Bács-Földvár; a zombori járásban: Bezdán; a szabalyi járásban: Nádaly községre és Baja törvényhatósági városa.

Lovassági kaszárnya Szabadkán. A Szabadkán tervezett lovassági kaszárnya felépítésének megvalósítása már csaknem bizonyos. Vasárnap délután érkezett Szabadkára Lahner altábornagy, a honvédelmi miniszter megbízásából, hogy a laktanya részére — a város által felajánlott szükséges telket megtekintse. Az altábornagyot polgári és katonai küldöttség várta. Fogadtatására megjelentek a város részéről Gyorgyevits Szredoje h. polgármester, Váli Gyula mérnök, stb. A pályaháztól az altábornagy kíséretével együtt egyenesen a kiszemelt terület megtekintésére, a szegedi ut mentén levő telekre hajtattott, ahol az altábornagyot már Schmausz Endre főispán és Mamusch Lázár polgármester várták. A telek szemle kedvező eredménnyel járt s az altábornagy, aki tegnap délelőtt a gyorsvonattal tért vissza a fővárosba, megteendő a jelentést a miniszternek s így most már bizonyosra vehető, hogy a szabadkai lovassági kaszárnya a jövő év október 1-ére elkészül.

Eltűnt kereskedő. Ezelőtt pár hónappal vált el a feleségétől Grünbaum A. szabadkai kereskedő. Az asszony Makóra ment vissza a szülei házába s magával vivé két és fél éves kis fiát. A férj azonban ebbe nem nyugodott bele. Makóra utazott s visszahozta Szabadkára kis fiát. Ott garson ember módjára korezmába járt étkezni, magával vivé mindenkor kis fiát is. Ezelőtt két héttel átadta a kis fiúcskát a vendéglősnek azzal, hogy 1—2 napra kénytelen elutazni s addig gondjaira bizza gyermekét. Üzletét bezárta s elutazott. Két hete elmúlt már azóta s az apa mindaddig nem került elő. A kis gyermek pedig hiába hívja az ő apját. Senki sem tudja neki megmondani, hogy hova lett, mi lett belőle. Hozzátartozói nincsenek s a jöszívü vendéglős tartja el az ártatlan, elhagyott kis fiúcskát.

Arató munkások közvetítése. A földmívelési miniszterium munkásügyi osztályához érkezett jelentések szerint az alföldi vármegyékben még vannak aratásra elszerveződött munkások. Azoknak, a kik gazdasági, vagy földmunkásokat keresnek, a munkásügyi osztály (II. em., 78. sz.) szóbeli, levélneli vagy távirati megkeresésre készségesen közvetíti a munkásokat.

Bácskai nóták. A „Bács-Bodroghmegei Kör“ a következő előfizetési felhívást adta ki: A „Bács-Bodrogh megei kör“ kiadásában a nyár folyamán Alföldy László zeneszerzőtől „Bácskai nóták“ címen énekkontra és zongorára szerkesztett 3 magyar dal jelenik meg, melynek tisztai jövedelme a Budapesten székelő „Bács-Bodroghmegei kör“ helyiségének berendezési költségeire fordítatik. A dallászat előfizetési ára 2 korona. Tekintettel jótékony célú körünknek a szegénysorsu bácsmegei származásu egyetemi hallgatók felségelyezésére irányuló törekvésére, tisztelettel kérjük a t. címet, hogy a nevezett zeneszerző részéről a kör részére felajánlt műre egyelőre becses előjegyzését tenni s azt nagyszámu barátai és ismerősei körében jó akarólag terjeszteni kegyeskedjék. Hogy a kör a megfelelő számu példányok tekintetében előzetesen tájékozást szerezhessen, tiszteletteljesen felkérjük a Címet, hogy a jelen ívet a kör főtájkárhoz Pinkovich Elemér min. s.fogalmazó urhoz (Budapest, V., földmívelésügyi miniszteriumban), f. é. július hó közepéig visszajuttatni sziveskedjék. Budapest, 1900. évi június hó 28-án. Hazafias üdvözléttel a „Bács-Bodroghmegei kör“ elnöksége.

Új magyar férfikarok. Az „Apollo“ c. magyar férfikar-gyűjtemény XIV. évfolyamának negyedik száma a következő művekkel vezérkönyv- és négy szólammal jelent meg. 277. kar. Neesler V. Egy szebb világ. . . 278. k. Major J. Gy. Szerelben vetélkedés. 279. k. Weinzirl M. Dalavetés. 280. k. Schumann R. Élő őseink házája. Ezzel a számmal befejezi az „Apollo“ a hetedik részét két-két évfolyammal. Postai küldemények és megrendelések címzendők: Az Apollo kiadóhivatalnak Budapest, VI. ker., Lázár-u. 18. Egész évi előfizetési díja egy vezérkönyv- és négy szólamra 5 korona.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGH ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Zombori kereskedelmi és iparbank zálogkölcson-osztálya.

Zálog-árverés

1900. augusztus hó 10-én.

Mindazon ékszerék és zálogtárgyak, melyek 1900. évi június hó 30-án, és pedig 7848—29593. számig ki nem váltattak vagy át nem irattak,

1900. augusztus hó 10-én

a zombori kereskedelmi és iparbank zálogkölcson-osztály helyiségében délelőtt 9 órakor tartandó

NYILVÁNOS ÁRVERÉSEN

eladatni fognak.

Hosszabbítások vagy kiváltások a kitűzött határidő előtt legkésőbb 3 nap alatt történhetnek.

Zombor, 1900. július hó 1-én.

2-1 A zombori keresk. és iparbank igazgatósága.

Eladó házak.

Zomborban, a vitéz-utca sarkán — a honvédlaktanyával szemben — levő lakház, 60 év óta fennálló fűszerüzlethelyiséggel együtt; továbbá a bezdáni-uton levő 159. sz. lakház, mely áll 2 utcai, 2 udvari s a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel, szabad kézből előnyös fizetési feltételek mellett eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a legmodernebb mintaszövetekkel felszerelt

katonai és polgári szabóműhelyemben

minden fegyvernembeli önkéntesek és katonatisztek, valamint posta-távíró- és vasúti tisztek részére elegáns egyenruhákat készítek jutányos árak, pontos kiszolgálás mellett.

Tisztelettel
Rotter Ferenc,
katonai és polgári szabó.
ZOMBOR, Juhász-utca 148. sz.

4799. sz.
tkvi 1900.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Flam Boldizsár végrehajtónak Both János végrehajtást szenvedő elleni 50 kor. 50 fill. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő s Kerynyaján fekvő, a kerynyajai 482. számú telekkönyvben A. I. 1. sor, 563/a hr. és 284. ö. i. szám alatt foglalt és Both János végrehajtást szenvedő nevében álló 135 □ öl területű ház és belsőre 2000 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi augusztus hó 1-én délután 10 órakor Kerynyaja községében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatul fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 200 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1900. évi május hó 9-én.
A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.
Radány Péter,
kir. tvszéki bír.

699. szám.
1900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíró 1900. évi 733. számú végzése következtében dr. Pinter József baranya-szentlőrinci ügyvéd által képviselt Veisz Zsigmond baranya-szentlőrinci lakos javára Karly Ferenc zombori lakos ellen 198 kor. 66 fillér és járulékaik erejéig 1900. évi május hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 2350 koronára becsült butor-, ág- és ruhaneműk, zeneautomata, koremai és házi eszközök, bor és pálinkából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró 1900. évi V. 733/2. számú végzése folytán 198 kor. 66 fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi január hó 15. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 49 korona 40 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban alperes lakásán leendő eszközzésére 1900. évi július hó 13-ik napjának délutáni 9 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Zomborban, 1900. évi június hó 24-én.
Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

1009. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

A hódásági járásba tartozó Hódáság községében elbocsátás folytán egy gyalogrendőri állás üresedésbe jött, ezen állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhívtnak pályázók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket 1900. évi július hó 10-ig alulírt községi elüljáróságnál nyújtsák be. Az állás havi utólagos részletekben felvehető évi 552 kor. készpénz fizetéssel van egybekötve, a ruházatot a megválasztott rendőr sajátjából, a felszerelést azonban a község köteles beszerezni.

Hódáság, 1900. évi július hó 1-én.
Községi elüljáróság.

45 szám. isk. 1900.

Pályázat.

A karavukovai róm. kath. egyháznak kántori és a községi elemi népiskola tanítói állása haláleset következtében megüresedvén, ezen kettős állásra ezennel július hó 19-ig pályázat hirdettetik. A hirdett kántor-tanítói állással következő jövedelem jár: a) 690 korona készpénz fizetés a község pénztárából előleges havi részletekben; b) 16^{200/1600} holdnyi területű egy tagban fekvő s a telekkönyvben „róm. kath. első tanító-alap” címén szereplő és c) a telekkönyvben „róm. kath. iskolaalap” címén szereplő 2^{646/1600} holdnyi területű szántóföldeknek haszonélvezete; d) kényelmes szabad lakás nagy házi kerttel, mely (b, c, d) ingatlanok után az adót a kántor-tanító fizeti és e) 3600 lelek után járó kántori stóla s az alapítványozott sz. misék után évi 31 korona. A megválasztott kántor-tanító köteles állását f. évi szeptember hó 1-én (ezen naptól számítatnak illetményei) elfoglalni és 1. egy osztályban tanítani, 2. a kántori álláshoz fűzött teendőket személyesen, szükség esetén pedig erre alkalmas helyettes által pontosan elvégezni s 3. a jó hallású gyermekeket az egyházi énekben oktattatni tartozik. Pályázhatnak német-magyar kántori és tanítói képesítéssel ellátott egyének. Ha a helybeli — 1000 korona évi készpénz fizetésből, szabad lakásból és házi kertből álló javadalommal alkalmazott tanító választatnék meg a kántor-tanítói állásra, ugye ezen ekként megüresedett tanítói állásra is előleptetés címen pályázat hirdettetik, ugyszintén az ily módon megüresedő 800 korona évi készpénz fizetéssel, 100 korona lakás és 60 korona kerti illetményvel javadalmazott tanítói állásra is (mindkét tanítói állás készpénz fizetése szintén előleges havi részletekben tétetik folyóvá és a kántor-tanítói állással, ugye ezekkel is ötdéves korpótlék jár) pályázat hirdettetik. A megválasztott két tanító tartozik az iskolaszék által számára kijelölt osztályban a tanítói teendőket pontosan végezni s az ismétlő iskolában minden külön díjazás nélkül oktatni. — A kántor-tanítói állásra pályázók megfelelően felszerelt kérvényeiket a községi iskolaszékre és a képviselőtestületre, a két tanítói állásra pályázók pedig csak a községi iskolaszékre címezve, alulírt iskolaszéki elnökhöz beküldeni tartoznak.

Kelt Karavukován, 1900. évi június hó 23-án.
Turnovszky Rudolf,
iskolaszéki v. elnök.

3—3
895. szám.
1900.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur f. évi június hó 15-én 43827. sz. alatt kelt magas rendeletével a bodrogh-monostorszegehi dunai partbiztosítási munkálatnak a folyó évben leendő végrehajtását engedélyezvén, ezen munkálatnál teljesítendő:

48.0 m.³ földkiásásnak;
1086 m.³ elsőrendű kőanyag szállítása és tervszerű beépítésének;
2325 m.³ másodrendű kőanyag szállítása és tervszerű beépítésének;
4500 kéve friss vágású rőzseanyag szállításának vállalati uton való biztosítása céljából f. évi július hó 16-án délelőtti 10 órakor a zombori m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok, melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának valamely m. kir. adóhivatalnál bánatpénz gyanánt történt letételt igazoló elismervény csatolandó, a jelzett napon és időpontig a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalhoz nyújthatók be.

A vállalatot szabályozó tervek, általános és részletes feltételek, szerződési és ajánlati minták, valamint egyéb tájékoztató adatok a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ahol az ajánlati minták is megszereshetők.

Zomborban, 1900. évi június hó 28-án.
M. kir. folyammérnöki hivatal.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

26751. sz.
alisp. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Dr. Hável Józsefnek zombori járásorvosa történt kinevezetése következtében megüresült 1200 korona évi fizetéssel, 300 korona lakpénzzel és 300 korona utátalanynyal javadalmazott zentai járásorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint az 1883. évi I. t. c. 1-ső és 9-ik §., ugye a 9-ik §. végpontjában említett tiszti orvosi vizsga letétele tárgyában 80099/93. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendelet 22. §-a alapján, valamint az eddigi működésükről szóló, ugye fedhetlen erkölcsi viselkedésüket tanúsító bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket folyó évi augusztus hó 15-ig mel-tóságos báró dr. Bajsa Vojnits István főispán urhoz nyújtsák be annál is inkább, mert a később beérkezet-tek figyelembe vétetni nem fognak.

Zombor, 1900. évi július hó 1-én.
Karácson Gyula s. k.,
alispán.

1067. szám. kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

A Parabuty községnél elbocsátás folytán megüresedett községi lovasrendőri állásra pályázatot nyitunk. Felhívjuk mindazokat, kik ezen, a község pénztárából havi utólagos részletekben kifizetendő évi 540 kor. fizetéssel és 240 kor. lótaritási átalánynyal javadalmazott állást elnyerni óhajtnak, hogy a szabályrendeletben előírt módon felszerelt kérvényeiket a község elüljáróságánál folyó évi július hó 20-ik napjáig benyújtsák, mivel a később érkező folyamodványok figyelembe nem vehetők.

A kérvényhez erkölcsi és orvosi bizonyítvány is csatolandó.
Kelt Parabutyon, 1900. évi június hó 27-én.
Szalay József, Krausz Ferenc,
jegyző. 2—2 bíró.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

27968. sz.
alisp. 1900.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur önmagyméltóságának 1898. évi június hó 10-én Bács-Bodrogh vármegye közönségéhez 34.021/XIV. sz. alatt intézett leirata szerint és ennek kapcsában a folyó évi július hó 21-éről kelt 45060. számú rendeletéhez képest a néhai ifjabb báró Rudics József és özvegye, szül. Szász Julia által magyar királyi honvédelegységi egységnek árvái neveltetésére létesített alapítvány kamataiból a vonatkozó alapító oklevél IV-ik pontjához képest évi 130 fnt, azaz egyházharmad forinttal egyelőre rendszeresített hely — amelynek fenti évi 130 fntnyi javadalmazással Szeged szab. kir. város törvényhatósági arházában egy fi. vagy leányárvának tartási költségei fedeztetnek — betöltendő.

Az alapító-levél V. pontjához képest: „Az alapítvány jótéteményében részesülhet minden magyar királyi honvédségi legénységi egyén árvája, aki életének 5 ik évét betöltötte, de 12-ik évét még tul nem baladta, a mennyiben teljesen vagyontalan s atyja után Bács-Bodrogh vármegye területén — ideértve Zombor, Szabadka, Ujvidék és Baja városokat is — bir községi illetőséggel.

Es pedig: első sorban kiszolgált altisztek teljesen árvái; ezek hiányában másodsorban kiszolgált altisztek apátlan árvái; ezek hiányában harmadsorban bármely a honvédség kötelékében szolgált legénységi egyének teljesen árvái részesítendők az alapítvány jótéteményében, amennyiben a fennebbi általános feltételeknek megfelelnek.”

A fölvetett árva az alapítványi helynek — amelyre névze az adományozás joga a magyar kir. honvédelmi minisztert illeti meg — élvezetében mindaddig megmarad, amíg az arváházban való neveltetése és tartása az arváház szabályai szerint koránál fogva alkalmas.

Felhívom ennél fogva az igényjogosultak hozzátartozóit (gyám, anya stb.), hogy a m. kir. honvédelmi miniszter urhoz intézett folyamodványukat — melyhez szabályszerű illetőségi és szegénységi bizonyítvány, a felveendő gyermek születési anyakönyvi kivonata és az egészségi állapotát feltűntető orvosi bizonyítvány, továbbá az apának elhalálzását igazoló halotti levél csatolandó — 1900. évi július hó 31-ig Bács-Bodrogh vármegye alispánjánál vagy törvényes helyettesénél annál is inkább nyújtsák be vagy postán oda küldjék el, mert az ezen határidőn tul beérkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

Zomborban, 1900. évi június hó 29-én.
Karácson,
alispán.

„Stearoptinum“

(Olaj sebtapasz)

Bámulatos gyorsan gyógyító olaj-sebtapasz, amely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja a női emlők gyuladása és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásáért kezességet vállal, ami, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:
BUDAPEST, VII. kerület, Mexikói-ut 83. sz. II. 25.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.